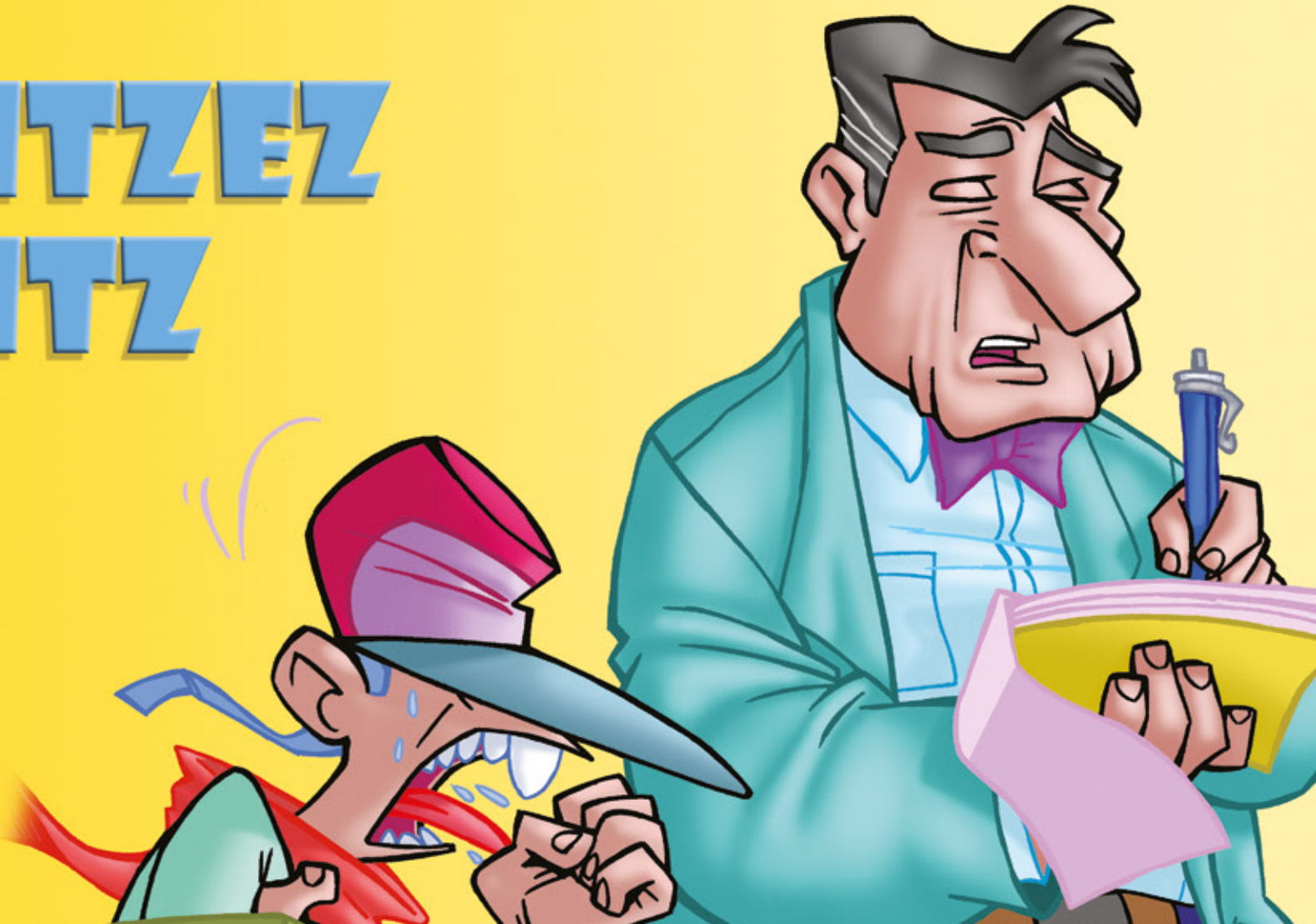

Solas egiteko Inpuiak

HITZEL
HITZ

edex

MIKEL

DANI

ELENA

JOSU

NEREA

Solas egiteko Ipuinak

*Neska-mutikoen eskubidea dute gaixotasunak
prebenitzeko eta, behar dutenean,
medikuaren arreta jasotzeko.*

© 2005-2017. Edizio honena:
Edex • www.edex.es • edex@edex.es

ISBN: 978-84-9726-750-2

Eskubide guztiak gordeta.

Debekatuta dago kopiatzea, osorik edo zati bat, edozein prozedura erabilita, aldez aurretik argitaratzaileen idatzizko baimena lortu gabe.

HITZETZ HITZ

TESTUA:

Gladys Herrera Patiño / Labayru

MARRAZKIA:

KAIA

KOLOREA:

María Terrazas eta Tote Azkona

IDEIA ETA ZUZENDARITZA:

Roberto Flores

*Kontatuko dizuedan istorio hau
“A” letraz hasten da.*

–Ia, ireki ahoa. Hori da...
oso ongi. Orain, esan “A”.

–Aaaaaa...

-Uste nuena.
Amigdalitisak joa zaude.

-Larria al da?

-Ez zaitez kezkatu. Aste bat barru ondo egongo zara.

-Zortzi ordutan
behin, sendagai hau
hartuko duzu.

*Istorio honen "A"
letratik "D" letrara
pasatu zen.
Desordenaren "D".*

-Dani, hirurak dira.
Ordu bietako pilula hartu al duzu?

-Ai ene! Ahaztu dut.

–Norbaitek esan diezadake zer ordu den?

–Hamar eta erdiak dira.

-Pilula hartzea
ahaztu dut
berriro ere!

*Ez nekien zergatik, baina
amigdaletan min handia nuen.
Honela jarraitzekotan,
txapelketaren finala
galduko nuen.*

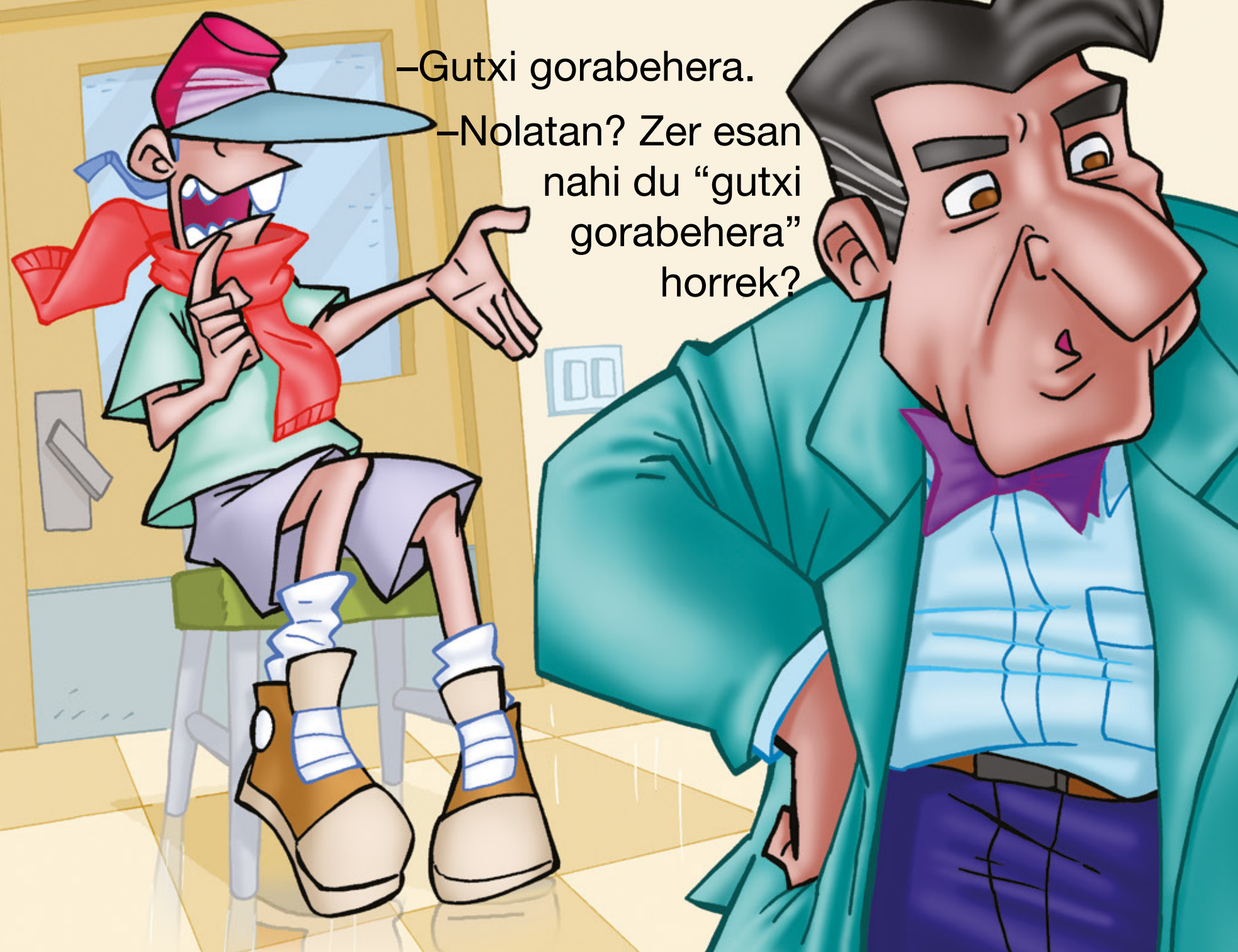

–Nik agindutako sendagaia hartu al duzu?

–Bai doktorea, osorik.

–Oso arraroa da! Nik esan bezala hartu zenuen, zortzi ordutan behin?

–Gutxi gorabehera.

–Nolatan? Zer esan
nahi du “gutxi
gorabehera”
horrek?

-Nik hartzen nuen doktorea, baina ez nuen zortzi ordutan behin hartzen. Batzuetan, hamar edo hamabi ordutan behin, eta batzuetan bi pilula hartzen nituen aldi berean, aurrekoa ez nuela hartu konturatu nintzelako.

-Tira, horregatik ez zara sendatu, motel!
Infekzioa nik agindutako
sendagaiarekiko
erresistente
bilakatu da.

-Orain beste sendagai
bat behar duzu.
Baina oraingo honetan,
nik agindutakoa hitzez hitz
bete beharko duzu.

*Une honetan... istorioa
“P” letraz aurrera segitu
zuen. Puntueltasunaren
“P” letraz. Horretarako,
iratzargailu bat baino
gauza hoberik ez dago.*

*Edonon eta edonoiz, nire sendagaia
hartzeko altxarazten ninduen.*

–Barkatu maisu, nire sendagaia
hartzera irten naiteke?

–Ez zaitez luzatu.

-Barkatu maisu, nik ere
sendagai bat hartu
behar dut, klasetik irten
naiteke?

-Zuk ere?

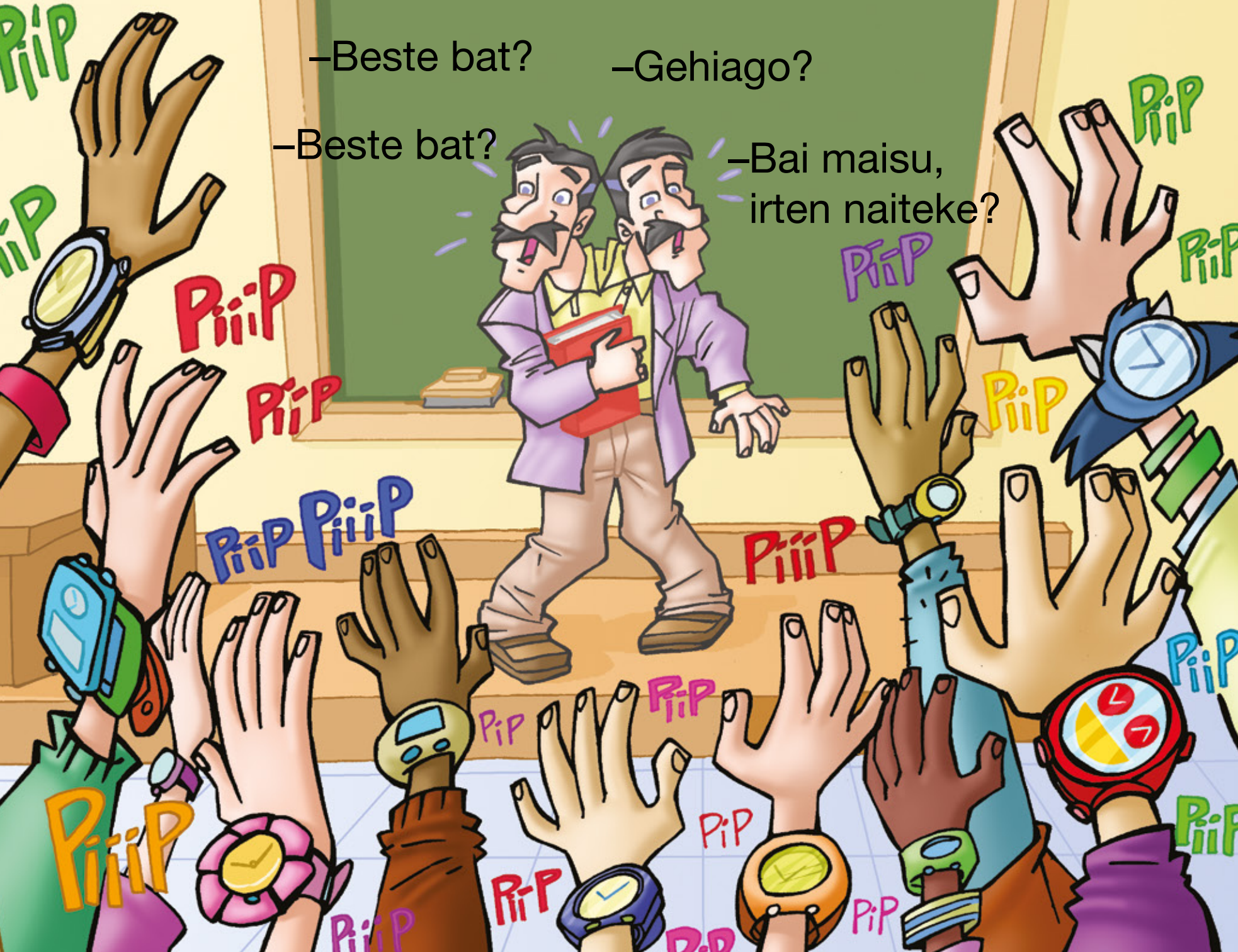

-Beste bat?

-Gehiago?

-Beste bat?

-Bai maisu,
irten naiteke?

*Zein letraz uste duzue segitu zuela istorio honek?
Ba, Zoramenaren “Z” letraz. Denak baliatu ziren aukera
honetaz klasetik irteteko.*

-Desordena gehiagorik ez! Norbaitek sendagai bat hartu behar badu, klasea hasi baino lehen, ziurtatzen duen medikuaren agindua aurkeztu beharko dit. Uleratu duzue?

*Berehala sendatu ziren nire
amigdalak eta nire klasea
ohizkotasunera itzuli zen.*

*Ikusten duzuen bezala,
istorio hau "F" letraz
bukatu zen. Oraingo
honetan erremedioak
Funtzionatu zuelako.*

*Proposamen
didaktikoa*

Ipuinaren ostean, elikatu pentsamendua

Obedientzia ikastaro batean izena emateko, buztana, ile asko eta “Guau, guau” esan behar da. Irakatsiko dizute jesartzen, etzaten, uhala jarrita eta inor arrastan eraman barik ibiltzen, eta jabearen deia entzutean berarengana joaten. Txakur-
ren populazioari zuzendutako hezkuntza eskaintza da, eta munduko zenbait lekutan emango da. Oinarrizko obedientziaren I. maila eta obedientzia aurrera-
tuaren II. maila emango dira.

Zer ikasi beharko luke pertsona batek, giza obedientziaren ikastaro batean?

Graziaz eta xarmaz, gonbidatu zure neska-mutikoak ikastaro imajinario honen edukiak antolatuzera. Elkarrizketak dirauen bitartean, aztertu zergatik egin dituzten egindako galderak. Hortik aterako duzu jardueraren etekinik handiena.

Gu dinamikan sartuko gara, edukia emanez: Jasotzen duten aginduak duen zentzuari buruzko galderak egiten ikastea.

Daniren ipuinaren kasuan, medikua pozte hutsagatik botika hartzeak eta sari bat jasotzeak ez luke zentzurik izango. Gauza bera gertatuko litzateke, gurasoen errietaren edo zigorraren beldurrez hartu izan balu botika. Inor zelatan izan barik, uste osoz eta autonomiaz jokatzek, guretzat eta gure ingurukoentzat zerbait ona lortzeko desirarekin jokatzek, hobeto egiten dio gure osasunari.

Horregatik da garrantzitsua azterketa medikoak irauten duen bitartean berba egi-
tea: “Doktore andrea, zergatik agintzen didazu botika hau?”; Doktore jauna, azal-
du egidazu hobeto... zer da daukadana, zergatik daukat, zergatik hartu behar dut
hau 8 ordurik behin? Modu horretan, aginduaren zentzua hobeto ulertuko dugu,
eta errazago izango da behar bezala jokatzeko, ez bakarrik obedientziagatik.

***Eskubideak dira
garrantzitsuena***

Munduko haur guztiak eskubide

Gurasoek umeei laguntzen dietenean euren eskubide eta betebeharrak zeintzuk diren ulertzen eta gainontzeko pertsonen eskubideak errespetatzen, helduaro arduratsu baterako oinarriak ari dira jartzen. Konbentzioaren hitzaurrean jasota dagoenez, hori egitean, seme-alabak honelaxe bizitzeko prestatzen dituzte: "...Nazio Batuen Kartan aldarrikatutako idealen espirituan eta, zehatzago esateko, bakearen, duintasunaren, tolerantziaren, askatasunaren, berdintasunaren eta elkartasunaren espirituan".

UNICEF

1989ko azaroaren 20an, mundu osoko gobernuetako funtzionarioen, profesionalen, umeei babesa emateko erakundeen eta talde erlijioso ugariren arteko kontsulta eta negoziazioz osatutako hamar urteren ondoren, Nazio Batuen Batzar Nagusiak Umeen Eskubideei buruzko Konbentzioaren* testua onartu zuen, eta hurrengo urtean sartu zen indarrean.

Bertan, mundu osoko neska-mutilen eskubideen zerrenda deskribatzeaz gain, umeen garapenerako etapetan euren ongizatea bermatzeko arauak ezarri ziren. Gaur egun, Eskubideen Nazioarteko Trataturik berretsiena da munduan, herrialde bi baino ez baitira geratzen berau berresteko.

Konbentzioak derrigorrezko izaera du Estatuetan, eta horregatik da hain garrantzitsua. Izan ere, berau berretsi duten gobernuak euren lege, politika eta praktikak Konbentzioko arauen arabera harmonizatu behar dituzte, arau horiek egia bihurtu behar dituzte, eta eskubide horien betearazpena oztopatu edo baliogabetu dezakeen neurririk ezin dute hartu.

Konbentzioak umeei buruzko ikuspuntu berri bat ematen du. Umeak jada ez dira gurasoen jabetzakoak ez karitateko obra baten onuradun babesgabeak. Gizakiak dira, eta euren eskubideak dituzte. Konbentzioaren ikuspuntuaren arabera, umea pertsona da, eta familiako eta komunitateko kidea, eskubide eta erantzukizunekin.

* Konbentzioaren arabera, 18 urtetik beherako pertsona guztiak dira "neskatoak" edo "mutikoak", baldin eta tokian tokiko legeek beherago jartzen ez badute adin-txikitasuna.

berdinak dituzten pertsonak dira

Konbentzioak barne hartzen dituen giza eskubide guztiak lau sail zabaletan bildu daitezke:

- Bizirauteko eskubidea: bizitzarako eskubidea eta oinarrizko beharrianak aseta izateko eskubidea. Horien artean daude bizitza maila egokia, ostatua, elikadura eta mediku zerbitzuak jasotzeko eskubidea.
- Garapenerako eskubidea: neska-mutikoen potentzialik handiena lortzeko, behar duten guztia lortu ahal izatea. Horren adibideak dira, besteak beste, heziketa, jolas eta aisialdirako eskubidea, jarduera kulturaletarako eta informazioa jasotzeko eskubidea, eta pentsamendu, kontzientzia zein erlijio askatasunerako eskubidea.
- Babeserako eskubidea: neska-mutikoak gehiegikeria, bazterketa eta esplotazio mota guztietatik babestu behar dira. Horien artean daude, besteak beste, errefuxiatutako neska-mutikoei emandako arreta berezia, torturak, justizia sistema kriminalaren gehiegikeriak, gatazka armatuetan parte hartzea, umeen lana, drogen kontsumoa eta esplotazio sexuala.
- Partaidetzarako eskubidea: neska-mutikoek zeregin aktiboa izan dezaten euren komunitate eta nazioetan. Eskubide horien artean daude iritzia emateko askatasuna eta helburu baketsuekin elkartzeko askatasuna.

Konbentzioan jasotakoa ulertzeko, bertako 54 artikuluen edukia hamar enuntziatutan bildu dugu, eta enuntziatu horiek bilduma hau osatzen duten beste hainbeste liburukitan garatu ditugu.

Umeen Eskubideen Konbentzioa,

BERDINTASUNA. Beste umeen eskubide berak dituzu, eta arreta berezia jaso behar duzu ezintasunen bat badaukazu.

OSASUNA. Gaixotasunak prebenitzeko eskubidea duzu eta, behar duzunean, medikuaren arreta jasotzeko eskubidea.

ONGIZATEA. Eskubidea duzu zure gurasoek gizarte segurantza izateko eta zure garapena bermatzeko eta bizimodu duina emateko behar dituzten baliabideak izateko.

HEZKUNTZA. Zure nortasuna eta gaitasunak garatuko dituen eta bizikidetzarako prestatuko zaituen heziketa jasotzeko eskubidea duzu.

BABESA. Intimitaterako eskubidea duzu, ez dizkizute gorputza eta sentimenduak zauritu behar, ez duzu zertan lanik egin, ez zaituzte errekrutatu edo esplotatuko.

Solas Egiteko hamar Ipuinetan

NORTASUNA. Izena izateko eta herrialde batekoa izateko eskubidea duzu, zure hizkuntza hitz egiteko eskubidea duzu eta zure ideia, sinesmen eta erlijioaren arabera bizitzeko eskubidea duzu.

ESATEN
DUTENA
ESATEN
DUTELA

AUTOMOBILEK
LODITZEN
DUTE

LEHENENGO, HAURRAK. Eskubidea duzu estatua ahal denik eta gehien ahalegindu dadin zure eskubideak bermatzeko eta estatuak zuretzat onena dena pentsatuz har ditzan erabakiak.

PARTE-HARTZEA. Informazio egokia hartzeko eskubidea duzu, eta zure iritzia eman dezakezu, eta iritzia hori kontuan hartu beharrekoa da zuri dagozkizun arloetan.

KOMUNAREN
HONDAMENA

OSO
FAMILIA
NORMALA

FAMILIA. Maite eta bideratuko zaituen familia izateko eskubidea duzu, eta familia horretatik banandua ez izateko eskubidea duzu, baldin eta zure ongizaterako ez bada.

JOLASA. Jolasteko eta jarduera artistiko eta kulturalak egiteko denbora eta leku egokiak izateko eskubidea duzu.

HARAT-HONAT
KORRIKA

Daniren amigdalitisa okertu egin zen medikuak agindutako antibiotikoa ez zuelako garaiz eta behar besteko dosian hartu. Beste kontsulta baten ostean, hitzez hitz jarraitu zituen medikuaren aginduak. Arriskuan jarri zuen bere ikasgelako ordena, baina bere osasuna eta txapelketako finala arriskutik kanpo utzi zituen.

Solas Egiteko Ipuinak honetan, *Osasunkume* programako pertsonaien istorioen bitartez, *Umeen Eskubideei buruzko Konbentzioa* hurbiltzen da 5 urtetik gorakoentzako seme-alabak dituzten familietara.

Bildumako liburuak:

- *Lagunen eskua*
- *Hitzez hitz*
- *Hainbat hobe norbaitekin*
- *Letratxoa*
- *Korrika egin eta kontatzea*
- *Esaten dutena esaten dutela*
- *Automobilek loditzen dute*
- *Komunaren hondamena*
- *Oso familia normala*
- *Harat-honat korrika*